

УДК 160.1

Пахомов А.К.

студ. гр. Ю-113 НУ «Запорізька політехніка»

ЗНАЧЕННЯ ЛОГІКИ ДЛЯ ЮРИСТІВ

Про надзвичайну значущість логіки для юристів знали завжди. Занадто високою була ціна логічної помилки для тих, хто так чи інакше визначав долі людей. Саме тому під час підготовки суддів, прокурорів, слідчих, арбітрів, юрисконсультів, тобто всіх тих, кого сьогодні називають правниками, значну увагу приділяли вивченню основ формальної логіки. Саме юристи, з огляду на власні професійні особливості, зазвичай використовують норми права, і причетні до реальних життєвих випадків, які необхідно порівнювати. Тут ідеться і

про кваліфікацію злочинної діяльності і про правильні рішення господарських і трудових суперечок, і про підготовку правового акту в системі управління. В цих та інших випадках однією з найважливіших умов успішної соціально-економічної та політико-правової діяльності буде дотримання правил мислення. Тут юристам, усім тим, хто причетний до правотворчості та реалізації права, допомагає тисячолітній досвід логічної діяльності людства, котрий зафіксований у принципах та прийомах логіки, які дають змогу визначити, що за такої логічної діяльності буде істинним, а що – хибним, випадковим.

Уміле використання логічного досвіду скеровує нас від одних істин до інших, новіших, значніших, корисніших. На правилах логічного умовиводу ґрунтується створення нового знання, – це також велика цінність логіки. У сучасній логічній практиці широко використовується вся низка логічних засобів: визначення (юридичних понять), поділ (наприклад, класифікація злочинів), версія (як вид гіпотези), умовивід (приміром, в обвинувальному вироку), доведення та спростування (скажімо, під час судового розгляду). Для успішного використання логічних засобів ними необхідно досконало володіти. А це можливо лише завдяки глибокому та вдумливому вивченню логіки – засвоєнню визначеного обсягу логічних знань, умінь та навиків. Можна констатувати, що для того щоб стати юристом необхідно мати високу правову та логічну культури [1].

Як випливає з вищесказаного, логічне мислення є необхідним для всіх розумних людей, оскільки вони є мислячими істотами. Проте, існують сфери діяльності, професії та спеціальності, де знання логіки є особливо важливим. У роботі юристів логіка відіграє ключову роль. Ще Цицерон, розмірковуючи про судові справи, радив ораторам ретельно вивчати кожну справу, яку вони ведуть. Він наголошував, що в судовому процесі необхідно проаналізувати всі документи, свідчення, договори, угоди, зобов'язання, родинні зв'язки, власність, укази посадових осіб, висновки правознавців та всі аспекти життя сторін, чия справа розглядається. У цій підготовчій роботі Цицерон особливо виділяв логічний аспект справи: «Той аргумент, який приносить більше користі, ніж шкоди, я планую використати; а той, що містить більше шкоди, ніж блага, я повністю відкидаю. Таким чином, я спочатку ретельно обмірковую, що мені сказати, а потім вже й висловлююся» [2].

У сучасній юридичній практиці широко використовується весь багатий арсенал логічних інструментів, зокрема: визначення (юридичних понять), класифікація (наприклад, класифікація злочинів), підведення конкретних випадків під поняття, версія як вид гіпотези (наприклад,

слідча версія), умовиводи (наприклад, в обвинувальному висновку), доведення та спростування (наприклад, під час судового розгляду) тощо.

Логічна культура юриста посідає важливе місце в процесі формування його загальної культури та її основних додатків – політичних, правових та моральних знань та вмінь. Адже всі ці види культури особи ґрунтуються на мисленні, його загальних формах і законах. Саме тому логічна культура є необхідним інструментом, що дає змогу юристові побачити істинну суть складних громадських явищ, правильно їх оцінити та переконливо показати специфіку. Ці якості потрібні кожній людині, але для юриста вони мають важливе значення, оскільки його діяльність вимагає не лише вузькопрофесійної, але й інтелектуальної підготовки, здібностей робити аргументовані висновки на основі логічного мислення.

Логіка забезпечує чіткість і несуперечливість юридичного мислення, дозволяє виявляти логічні помилки в нормативних актах та судових рішеннях, є основою для тлумачення законів, створює підґрунтя для переконливої юридичної аргументації, сприяє розвитку критичного мислення та підвищує професійний рівень юристів. Логіка є невід’ємним інструментом для ефективної юридичної діяльності, забезпечуючи логічну обґрунтованість та послідовність у правозастосовній практиці.

Список використаної літератури

1. Логіка для юристів: підручник / В.С. Бліхар, В.В. Левкуліч, М.М. Олексюк, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо, О.І. Матвієнко. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с
2. Ухач В.З. Судова риторика (опорні конспекти лекцій) : навчальний посібн. для студ. вищ. навч. закл. Тернопіль : Вектор, 2011. С. 114.